

Rasa Varžinskaitė

Klaipėdos universiteto gamtos fakulteto studentė

Miniatiūros

Be meilės / plaukiu tolyn į atvirą jūrą

(Šoši Fudžita, 1926–2005)

It atstumtas mylimasis beviltiškai vėjas daužosi į mūrines daugiabučių sienas, lenkdamas medžių viršūnes prie sustingusios juodos žemės, plėšydamas skardą nuo namų stogų, išpustydamas į krūvą sugrėbtus pernykščius margaspalvius medžių lapus.

Jis tyliai atsidūsta, kažkur aukštai danguj pakibęs, ir vėl įsibėgėjęs trenkiasi į sieną, kad labiau skaudėtų. O švintant išdavikė saulė nušviečia nelaimėlio nakčia įvykdytus nusikaltimus: nulaužytas beržų šakas, šiukšlynais virtusius kiemus, bespalves išmindžiotas pieveles...

Ak, vėjau, paliktas, vienišas, be meilės, lėk tolyn, į atvirą jūrą! Gal ten Deltinyčios, pasidabinusios gintaro karūnomis, tave paguos ir užmigdys...

Klaidžiojanti viešnia

Siauru, žolių apaugusiu keliuku keliauja Meilė. Melsvose akyse atsispindi balti dangaus debesėliai, rudus, žvilgančius plaukus švelniai glosto vėjas, it braškės prisirpusios raudonos lūpos, o pilkas maišelis, perrištas raudona virvele, užkabintas ant jos kairiosios rankos, lėtai siūbuoja į šonus.

Priėjusi šimtametį ažuolą, ji sustoja ir, atsirėmusi į jo apsamanojusį kamieną, tyliai atsidūsta. Užsimerkia ir prisnūsta. Pabudusi Meilė išsitraukia kaukę iš pilko maišo. Tai jaunuolio veidas: žalios akys, lygi, blyški oda, raudonos lūpos, tvirtas, vyriškas smakras. Rūstus veidas. Tačiau kažkas tyro ir švelnaus atsispindi tame veide...

Pridėjusi ranką sau prie veido, ji nusiima dailios merginos kaukę ir užsideda jaunuolio. Tada giliai įkvėpia ir atsistojusi patraukia miestelio pusėn...

Dainių apdainuota, poetų išliaupsinta Meilė keliauja pirmyn. Ji turi tūkstančius veidų, jos balsas skamba vis kitaip kiekvieno žmogaus lūpose. Ji lydi žmones visais būties keliais.

Tik josios tikro veido dar niekas nematė...

Jūreiviai, virtę drugeliais

Ilgesingai žvelgiu į žalsvas Baltijos jūros bangas, stovėdama ant molo. Laivai lėtai praplaukia, palikdami už savęs sklendžiančias žuvėdras, atriedančias putotas bangas, stiprėjantį vėją, kuris priverčia susigūžti ir švelniai prisiglausti prie artimo žmogaus šilto kūno.

Tik viena moteriškė prie nieko nesiglaudžia. Ji ramiai stovi ant molo ir riša mažą juodą juostelę ant vartų, tarsi draudžiančių eiti tolyn.

Juostelė – it spurdantis paukštukas delnuose – nesustodama plevésuoja šaltame vėjyje... Tai artimųjų pasiūstas meilės ženklas – jūreiviams, nesugrįžusiems namo.

Virš saulėlydžio nušviestos neramos jūros juodi drugiai kyla iš melsvos gelmės ir viršum vandens paviršiaus sklendžia tolyn į saulę.

Gulbės giesmininkės

Vėjo nubarstytu deimantų dulkėmis vandens paviršiumi plaukiojo gulbės, jausmingai giedodamos. Tačiau vakarop jos sukľuso. Pajuto, kad vėjas nustojo lakstęs vandeniui, žaliosios didžiaakės varlės nebešokinėjo nuo vieno vandens lelijos lapo ant kito, laumžirgiai, suglaudę sparnelius, sutūpė ant nendrių lapų. Visi tylėjo ir žvelgė į giesmininkių pulkelį ežero vidury.

Galiausiai, nepajėgę daugiau tvardyti ir tylėti, medžiai svyruokliai graudžiai pravirko. Jie gulbėms pakuždėjo, kad rytą, rasos lašams krintant nuo žolių, išgirdo Mirtį, keliaujančią kalnų viršūnėmis ir sielvartingą giesmę giedančią – apie baltagalves gulbeles, plaukiojančias ežerėlyje.

Ir dar graudžiau medžiai pravirko.

Visi laukė, kad dieviško grožio gulbės pakils į mėlyną padangę ir nuskris tolyn. Laukė akimirkos, kai jos dings iš horizonto. Jeigu jos čia nebegriš, gal Mirtis daugiau ir neieškos...

Bet gulbės giesmininkės nepakilo į žydrąją padangę.

Išgirdusios artėjančią Mirtį, dar garsiau užgiedojo. Savo giesmėje jos šlovino žibantį vandenį, kuriame plaukioja, medžius ir vėją, žuvis ir varles. Džiaugsmingai apgiedojo dangų ir žemę. Šlovino Viešpatį ir angelus, ir tą akimirką, kai galės plaukioti dangiškajame ežerėlyje šalia Viešpaties sosto ir džiaugsmingas giesmes Jam giedoti...

Rytinė malda

Žvelgdama į bundančius laukus, ilgai ji sėdi tyloje. Žvilgsniu palydi skubančius pirmuosius darbininkus ir, sunėrusi tvirtas, raukšlėtas rankas, šnabžda rytinę maldą.

O kas bus, kai jos neliks? Kai jos raukšlių išvogotas veidas pradės dilti iš mano atminties?.. Kai tik jos išmokyti maldos žodžiai man ją primins...

- - - - -

Kaitroje vystančios žolės, miško šešėliuose besislepiantys žvėreliai, akmuo, besikaitinantis ant kelio... Pavasaris. Vasara. Ruduo. Žiema. Pavasaris. Vasara... Nenutrūkstantis amžinybės ratas.

Tik senos maldaknygės ant stalo man primena jos maldai sudėtas rankas, rankas, prie kurių nevilty priglausdavau skausmo išvargintą veidą...

Užmiršti

Nereikalingi prisiminimai, virtę vienišais keleiviais, keliauja, ieškodami naujų namų – širdies namų. Vos saulei patekėjus, jie iškeliauja tyrlaukiais: nei augalų, nei gyventojų nematyti horizonte. Klaidžioja vieni ir nusiminę...

Saulei nusileidus, nulenkę galvas jie vėl sugrįžta atgalios į mažą trobelę tyrlaukių vidury. Apgriuvę statiniai, maurais užžėlęs tvenkinys ir tamsa trobos languos.

Metams einant, nereikalingi prisiminimai nyksta, kaip varvekliai tirpsta šiltose saulės rankose. Jie kentėdami vaitoja, sielvarto iškreiptais veidais klajoja, bet nereikalingas juk netampa mylimas?.. Galiausiai jie miršta tamsoje, mažame, tamsiame trobos kambariuke, kaip plaštakės besiblaškydami užgęsta...

Tėvas

Jis nužengė iš dangaus. Visas prakaituotas, drebančiomis rankomis, sulinkęs ir pavargęs. Plaukai pražilę, raukšlės aplink akis.

Jis priėjo ir savo nuvargusias rankas uždėjo ant mano galvos, pabučiavo į kaktą ir tartum vaikystėje nusišypsojo taip, kaip jis vienintelis moka, ir ta šypsena buvo skirta tik man vienai.

Visą amžinybę jis laikė saulę savo tvirtomis rankomis, tomis pačiomis, kuriomis laikė plūgą ardamas žemę, tomis pačiomis, kuriomis mokė mane vairuoti, tomis pačiomis

rankomis, kuriomis statė mūsų namus... Jis laikė saulę, nes Dievui pabodo ją laikyti ir ją paleido. Pranašai žvelgdami į dangų verkė. Saulė krito Žemėn...

O Jis ją sugavo ir laikė, laikė dešimtis metų, tol, kol Dievas vėl ją paėmė iš jo rankų...

Kadaise Jis išėjo ankstyvą rytą, kai rasos karoliukai puošė žoles. Išėjo ir nebesugrižo. Mama tada labai pyko, daužė lėkštes ir rėkė, verkė įsikniaubusi į pagalvę, o aš žinojau, tikrai žinojau, kad jis sugriš, sugriš pas mamą, sugriš pas seses, brolių, sugriš... pas mane. Tėvai nepalieka dukterų...

Rasa Varžinskaitė
Klaipėdos universiteto studentė

Pasakos

Taip Viešpats gavo Viltį

Pirmąjį jauno mėnulio Penktadienį susirinko aštuonios laumės rasotoje pievoje. Laumės užkaitė didžiulį katilą ir pradėjo aplink jį šokti susikibusios už rankų. Vandeniui pradėjus kunkuliuoti, septynios laumės iš aštuonių įmetė į katilą septynis stebuklus: Egipto piramidės šaknis; paukščio, gimusio kabančiuose Babilono soduose, išmintį; varnos, skridusios pro Efeso Artemidės šventyklą, ašarą; Olimpijos Dzeuso statulos plauką; marmurinių liūtų, stovėjusių antrajame Halikarnaso mauzoliejaus aukšte, vienatvę; Rodo salos koloso širdies plakimą ir žuvies, plaukiojusios aplink Aleksandrijos švyturį, šešėlį. Vėl susikibusios rankomis laumės ėjo ratu aplink katilą, kažką tyliai murmedamos.

Pirmajam gaidžiui užgiedojus, atskrido pas laumes septyni karveliai ir nutūpė kiekvienai laumei, išskyrus aštuntąją, po karvelį ant peties. Tik tada laumės pasileido rankomis.

– Pirmasis gaidys jau užgiedojo... Tuoj žmonės pabus, o iki tol aš dar turiu avims vilną nukirpti.

– O man dar reikia suspėti nejudinėtus arklius išjodinėti.

– Turiu suskubti patikrinti, ar moteriškės eidamos iš pirties paliko man muilo, vantų, ar prišildė vandens.

– Turiu nedorėlio naujagimį pakeisti...

– Aš tau padėsiu, seserie, surasiu šiaudų ryšulį ir jį tau atnešiu, juo ir galėsime pakeisti vaiką.

– O aš dar turiu našlaitėms, varguolėms padėti verpti, nunešti rietimus drobių, margų audinių.

– Turiu aplėkti laukus ir patikrinti, ar nėra ten užmirštų kūdikių.

– O ką man daryti, sesės?

– Dienomis sergėk katilą, kad gyvūnai neišgertų viralo ir žmonės nesurastų, o naktimis tu paimk katilą su viralu ir nešk jį pas vyriausiąją laumę, gyvenančią Karaliaus liūno dugne. Atiduok jai katilą su viralu ir keliauk ieškotis sau karvelio, – sulig tais žodžiais laumės išsiskirstė.

Nešė jauniausioji, aštuntoji, vyriausiajai laumei katilą su viralu šešias naktis, kol pagaliau septintąją naktį nukako iki Karaliaus liūno. Atidavė katilą vyriausiajai laumei ir nubėgo savais keliais.

O senoji laumė paėmė katilą ir nunešė jį Viešpačiui, krikščionių dievui.

– Naujasis Dieve, priimk mano ir mano seserų dovaną.

– Kas čia, pagonių garbinamoji deive?

– Tai stebuklas, kurį dovanodamas žmonėms pavergsi jų širdis ir jie įtikės tave. Tai – Viltis, kurią tu jiems dovanosi.

– Laume, kodėl tu man ją atiduodi? Argi nebijai, kad laikui einant žmonės tave pamirš ir įtikės mane?

– Bijau, naujasis Dieve, bet geriau aš tau ją atiduosiu nei Perkūniui.

– Kas yra Perkūnas? Ar jis tavo priešas?

- Perkūnas – pagoniškasis dievas, gamtos ir atmosferos valdytojas, gyvenantis aukštame neprieinamame kalne, puikiuose rūmuose, esančiuose debesyse. Kadaise aš buvau Perkūno sužadėtinė, Ketvirtadienį turėjo būti mūsų vestuvės, bet mane pagrobė velnias...
 - Vargšas Perkūnas, liko be nuotakos.
 - Jis manęs taip ir nesugebėjo išvaduoti... Bet už tai dar galėčiau jam atleisti. Tačiau niekad neatleisiu Perkūnui už tai, kad jis susilaukė devynių sūnų su Žemyna. Tai ar priimsi šią dovaną iš manęs, pagonių deivės?
 - Priimsiu, laume, ir esu labai tau dėkingas už Viltį. Atsidėkodamas dovanosiu laumėms tolesnį egzistavimą. Krikščionys irgi tikės laumėmis, tik, suprantama, jūs nebeturėsite tiek įtakos žmonių gyvenimams. Už tavo gerumą nuo šiol laumės bus vaizduojamos kaip gražios moterys, motiniškos, apsirengusios gražiais drabužiais...
 - Naujasis Dieve, Ketvirtadienis buvo mano ir Perkūno diena, gal galėtų ir tavo tikėjime Ketvirtadienis išlikti neeiline diena?..
 - Tebūnie. Nuo šiol prieš Šv. Velykas ir Šv. Kalėdas bus ne tik didysis Penktadienis ir Šeštadienis, bet ir didysis Ketvirtadienis...
 - Pažadėk man, krikščionių Dieve, kad tu amžinai kovosi su velniu, per kurį netekau laimės, nes jeigu jis išdrįso sugriauti mano, pagonių dievaitės, gyvenimą, jis griaus ir krikščionių gyvenimus...
 - Aš amžinai kovosiu su tuo, kuris griaus tikinčių manimi gyvenimus. Tai galiu pažadėti.
- Nuo tos dienos, pirmajam gaidžiui užgiedojus, Viešpats pasemia saują Vilties iš katilo ir pavertęs ją rasos lašeliais beria žemyn. Vieniems jos tenka daugiau, kitiems mažiau, tačiau praradus paskutinę viltį nereikia nusiminti, tereikia anksti rytą, pirmajam gaidžiui užgiedojus, išėiti į lauką, kai Dievas žmonijai viltį dalina, ir pasiimti truputėlį jos ir sau...

Žiurkės

Kartą didžiausių žiurkių būrių viršilos susirinko po miestu nutiestuose kanalizacijos vamzdžiuose. Jos cypė, draskėsi, kandžiojosi... Vyko įnirtingos diskusijos, kol galiausiai buvo prieita prie vieningos nuomonės, kad žiurkių padermė yra pati svarbiausia.

Seniausias miesto žiurkinas kalbėjo:

– Mes išgyvenome marus, karus, bado metus, išgyvensime ir dabar. Mes, žiurkės, tobuliausia ir ištvermingiausia rūšis. Tačiau labai svarbu, kad kiekvienas žiurkinas suprastų ir savo vaikus mokytų, kad nevalia padėti kitoms rūšims! Naikinkime silpnesnius, pjaukime padangių valdovus, vos jie nutūps ant žemės, apkrėskime mirtinomis ligomis kvailius žmones... Tik taip mes būsime užtikrintos, kad išliksime.

Nuo to sykio paukščiai bijojo nutūpti ant žemės, todėl pradėjo sukti lizdus medžių viršūnėse, o žmonės, gindami savo bejėgius naujagimius ir gindamiesi patys, pradėjo spėsti spąstus žiurkėms. Visi jų nekentė... Ir syki kilo didžiulis badas Indijoje. Paukščiai, žmonės ir žiurkės kovojo dėl kiekvieno grūdo...

Ieškodamas maisto, jaunas žiurkinas užklydo į artojo namus ir išgirdo klykiantį vaiką. O šalia jo lopšio, ant grindų, pamatė didelį gelsvą grūdą. Pribėgo ir staigiai jį pasičiupo. Tada jau norėjo keliauti toliau, bet prisiminė motinos mokymus, kad nevalia praleisti progos pakenkti kitos rūšies atstovui, neprilygstančiam žiurkėms. O žiurkėms niekas neprilygsta. Šiaip ne taip įlipo žiurkinas į naujagimio lopšį, norėdamas jį apkandžioti. Naujagimis buvo net pamėles nuo verksmo. Tačiau jaunam žiurkinui pagailo kūdikio ir, užuot jį apkandžiojęs, įdėjo į vaiko burnelę grūdą.

Tą akimirką įėjęs tėvas išvydo žiurkiną, palinkusį prie sūnaus, puolė prie lopšio ir jau norėjo jį stverti ir užmušti, tačiau supratęs, ką jis daro, atsitraukė. Naujagimis nustojo verkėti.

Būdamas didžiai dėkingas artojas pradėjo statyti šventyklą gerosioms žiurkėms... Tai sužinoję žiurkės ištrėmė žiurkiną, tačiau jis turėjo kur keliauti – į artojo pastatytą šventyklą...

Nuo to laiko gerosios žiurkės, pasipriešinusios savo seserims ir broliams, nenorinčios žudyti kitų rūšių atstovų, ir gyvena žiurkių šventykloje Indijoje, kur jas maitina ir garbina žmonės. O

piktosios nenaudėlės ir toliau vaikatauja kovodamos su žmonių rase, knaisiodamosi po žmonių šiukšles ir ėsdamos, ką ten suranda...

Apie gyvenimo prasmę

Stiklainyje gyveno popierinis Litas. Jis buvo be galo senas, toks senas, kad net nebeprisiminė tikslios savo gimimo datos. Litas seniai gyveno tame nedidukame stiklainyje įkalintas. Žmonės juo nebesinaudojo ir jis nesuprato, kodėl taip staiga tapo visiškai nereikalingas.

„Nejaugi jie nebevalgo, nebeperka duonos, kruopų ar miltų?.. Nejaugi žmonės nebeperka rūbų? – mąstė jis. – Bet juk šeimininkės duktė kone kasdien keičia savo garderobą... Chm. Tai gal žmonės dabar už viską moką aukso gabalais ar deimantais, nebe pinigais?..“

O juk kadaise, kai jis buvo dar jaunas, tik ką gimęs, dar kvėpiantis dažais ir popieriumi, keliavo iš rankų į rankas.

Visgi vieną naktį žmonių vaikas paėmė Litą iš stiklainio ir įsikišo jį į kišenę.

„Pagaliau aš vėl kažkam reikalingas!“ – mąstė jis.

Vaikui bėeinant, Litas iškrito iš kelnų kišenės ant takelio. Staiga papūtė vėjas ir pakėlė jį į orą.

Skriedamas padange prisiminė pirmąjį žmogų, kuriam jis priklausė. Tai buvo nedidukės prieskonių parduotuvės savininkas. Gyveno Litas tada stiklinėje dėžutėje, ant pačios aukščiausios lentynos. Ten visada galėdavai užuosti tūkstančius įvairiausių kvapų. Vieni buvo saldūs, kiti aštrūs, treči kutenantys nosytę, nuo jų norėdavosi čiaudėti. Ir dažnai pirkėjai čiaudėjo, smagu buvo stebėti žmones... Patiko jam ten gyventi. Jis visada jautėsi toks svarbus šeimininkui. Be galo svarbus ir ypatingas. Prisiminė jis ir mergaitę, kuri pirko mėlynių uogienės stiklainį už jį ir jo brolius.

„Mėlynių stiklainėlių,“ – pirkdama tada nedrąsiai tarė mergaitė ir pabėrė pinigų krūvelę ant prekystalio.

– Miela mergaičiukė, gaila, kad daugiau taip ir nebepakliuvau į jos rankas... – jis nusišypsojo ir buvo taip gera ir šilta...

Prisiminė Litas ir kitus jo turėtojus. Jie pirko įvairiausius daiktus: ledus, keraminę lėlę, siūlus, batų tepalą, raudoną lūpdažį...

„Kartais susidėvime, tampame vieniši ir liūdni. Kartais tampame nebereikalingi, bet jeigu atsigręžę atgalios, į praeitį, ir prisiminę tai, kas įvyko, ką patyrėme, nusišypsoms, turbūt gyventi buvo verta...“ – mąstė jis, nešamas vėjo.

Dar viena hipotezė

Seniai, seniai, kai dar nebuvo nieko, visatoje plytėjo vien vanduo, skendintis tamsoje, matėsi mažytė vulkaninė salelė, Pangėjytė, išnirusi vos porą centimetrų virš vandens, ir dangus, kurio mėlynės tamsoje negalėjai įžvelgti... O Dievas ir Velnias jau gyveno ir nepaliaujamai vienas su kitu kivirčijosi. Ir dažniausiai dėl tos mažytės salelės, kurią Dievas paskelbė savo nuosavybe.

Dievas praverdavo vandenyno Jūrokšnio (kuris vienintelis ir teegzistavo) dugną ir nugramzdindavo į pragaro gelmes Velnią. O šis vėl iš ten ištrūkdavo, į paviršių iškilęs pasivydavo Viešpatį ir pradėdavo į jį lava spjaudyti. Tik sykį pabodo Visagaliui Kūrėjui nuo Velnio bėgti, pabodo jam tie nesibaigiantys karai. Suraukė jis antakius ir sako:

– Ak, tu, Šėtonų Šėtone, blogio įsikūnijime, eikš čia!

Iškilo Velnias į paviršių ir klausosi, ką čia Dievas pasakys.

– Ar tau dar nepabodo ši amžių amžius gyvuojanti neapykanta?! Man oda pašiurpsta, kai tik pagalvoju apie tave...

– Cha, cha! – juokėsi atkišęs pirštą į Dievą. – Tu apie mane galvoji!

– Kvaily, ne tą omenyje turėjau!

– Cha, cha! Cha, cha! – vėl rodė pirštu į Viešpatį.

– Na, ir nebrendyla! Aš tik norėjau pasakyti, kad nebegaliu pakęsti tos įtampos! Todėl gal keliaukime kiekvienas į skirtingas puses, skirtingas Jūrokšnio bangas pasikinke? Vandenyne beribis, todėl esu šimtu procentų įsitikinęs, kad daugiau tikrai nesusitiksime.

Velnias pakraipė galvą, atsisėdo ant ugnikalnio vandenyno dugne ir pradėjo svarstyti, ką čia dabar jam daryti. Jis galvojo ištikus tris šimtmečius, kol pagaliau nusprendė, kad Dievo ramybėje palikti nenori, bet kad ir ką jis darytų, kad ir kokias šunybės iškręstų, Viešpaties nusikratyti vis tiek nepavyksta.

– Tai kodėl gi ne?! – pamanė Velnias. – Paklajosiu po bekraštį vandenyną. Gal kitą Dievą sutiksiu, kuriam bus įdomiau šunybės kręsti?..

Iškilo į paviršių, atsistojo Šėtonas, įrėmė purvinas kanopas į liemenį ir išdidžiai pareiškė:

– Gerai. Aš nusprendžiau, kad mes galime keliauti skirtingomis bangomis į skirtingas puses. Klausosi, klausosi... Tyla. Dievas nieko neatsako. Nė žodžio neištaria, tyli...

– Gal mirė?! – apsidžiaugė Velnias, kad net ašaros skruostais riedėti pradėjo. Pradėjo kelti viesulus ir uraganus, smarkias liūtis Dievo išnykimo proga. Pompastiškai šį įvykį norėjo atšvęsti... Bet pirma nusprendė įsitikinti, ar tas bjaurybė tikrai kojas užvertė. Priėjo arčiau ir žiūri – Viešpats knarkia. Net pargriuvo, skaudžiai užpakalį užsigavo ir vos uodegos nesusilaužė begriūdamas, kai suprato, kad Kūrėjas užmigo, belaukdamas jo atsakymo... Oi, įniršo Velniokas.

– Ką jis sau mano! Aš taip ilgai ir sunkiai galvojau, vargau, vargau ištikus tris šimtmečius, o jis! O jis čia sau ramiausiai miega! Galvoti – ne juokas! – klykavo Velnias. – Po šimts pypkių, o kad būčiau pastebėjęs, kad jis užmigo, tai būčiau jį paskandinęs ir dabar jau puotauti jo mirties proga galėčiau!

Įniršęs panėrė blogio karalius į vandenį, išplėšė iš pačių gelmių didelį, lava aplipusį žemės gabalą ir sviedė į dangų.

Nuo tos akimirkos nuo rutulio, pakibusio danguje, sklindanti šviesa apšvietė viską, kas tik egzistavo, ir amžiną tamsą pakeitė šviesa. Tačiau neilgai trukus Velniui akinanti šviesa pradėjo nepatikti, nes šviesoje Dievas visada pastebėdavo, kad jis rezga kažką nedora, nuolatos suprasdavo jo šunybės... Tad pradėjo Velnias pūsti į degantį rutulį, manė, gal užpūsiąs... Ir po daugelio šimtmečių jis iš tikrųjų šiek tiek prigeso.

Nuo tada tas liepsnojantis kamuolys, kurį po daugelio milijonų metų nežinia iš ko išsivystę padarai vadina Saule, visą laiką degti negali. Nuolatos jis prigęsta, ir tada šviesą vėl pakeičia tamsa...

Ir žinok kad gudrus, kuris dabar čia laimėjo – Viešpats ar Velnias?..

Žuvėdra Ėdra

Visagalys Viešpats susapnavo keistą sapną. Sapne jis regėjo keistą būtybę, pakibusią aukštai virš jo galvos. Ta bauginanti ir kartu stebinanti būtybė jam pasirodė tokia nuostabi, kad, paėmęs saują molio, Viešpats nulipdė kažką panašaus į ją. Taip Dievas sukūrė paukščius, kurie nuo tada karaliauja dangaus platybėse. Tačiau šis pasakojimas ne apie tai. Tai pasakojimas apie vieną iš tų dangaus galiūnų, kuris, deja, nuo pat pirmos savo užgimimo minutės... neskraidė. Tai pasakojimas apie paukštį Ėdrą. Ėdra jautėsi tarsi kalinys, Dievo kalinys.

Tačiau Viešpats buvo išmintingas ir maloningas. Jis, matydamas Ėdros akyse sielvartą, vos išvydus dangaus mėlį, suteikė jam sparnus.

Vargu ar galima įsivaizduoti, koks laimingas yra tas, kuris pagaliau gauna, ko jo mažytė širdis taip trokšta. Ėdra lakiojo pakrante svajodamas, kaip pakils aukštai, aukštai... Ten, kur plaukioja balti, pūkuoti angeliukai, žmogelių vadinami debesimis. Ten, kur vėjas kedens jo plunksnas. Ėdra ilgai taip lakiojo svajodamas, tačiau, nežinia kodėl, taip ir neištiesė sparnų ir nepakilo į žydrąją padangę.

– Oi, kiek ten daug gražių paukštukų jau skraido... O jeigu aš jiems nepatiksiu?.. – ištisiomis valandomis vis svarstė jis.

Bet kai saulė pakilo virš horizonto, apšviesdama statomų Klaipėdos daugiaaukščių viršūnes, Ėdra tvirtai apsisprendė:

– Skrisiu! Viskas, daugiau apie nieką nebegalvosiu, nebedvejosiu ir skrisiu! Juk neturėtų būti labai sunku, be to, sparnai juk skraidymui sukurti... Nieko niekam nesakysiu ir skrisiu! Skri-siu! – ištarė šiek tiek nedrąsiai. – Skri-siu, skri-siu, skrisiu!! – rėkdamas plonu balseliu ir bėgdamas pirmyn, Ėdra ištiesė sparnus.

Jūs nepatikėsite, bet tas vargšelis neapsisprendėlis pakilo į dangų. Ar įsivaizduojate, kaip smarkiai daužėsi jo širdelė?..

– Koks be galo gaivus oras čia... Ir kokie mažyčiai mažyčiai žmogeliukai, jie mažesni net ir už namukus, tokie pat maži kaip ir žuvelės. Bet jūra... jūra tokia pat didinga ir neaprepiama kaip dangus.

Ėdra skraidė ištisomis valandomis, nesureikšmindamas nuovargio, kuris alino jo kūną, nekreipdamas dėmesio į skausmą. Vis suko ratus virš Baltijos krantų, sklęsdamas virš uostu nusidriekusių laivų stiebų... Tik staiga stiprus vėjo gūsis Ėdrą nubloškė toliau nuo dar nematytų vietovių ir, praėjus pirmai išgąščio akimirkai, Ėdra atmerkęs akeles išvydo gimtuosius namus. Ten vėjas pustė smėlį, o kopos, kadaise atrodžiusios it kalnai, jam dabar kėlė tik juoką. Tą akimirka Ėdra beprotiškai panoro nutūpti, pralėkti bangų skalaujamu pajūriu... Tik staiga jis suvokė, kad nemoka nutūpti. Jis taip beprotiškai norėjo pakilti, kad pamiršo paklausti Dievo, o ką reikės daryti tada, kai skraidyti nebenorės?..

– Nebenoriu skraidyti, nebereikia man dangaus platybių! Noriu namo ir tik namo! Tik namolio! – sielvartavo Ėdra.

Galiausiai po daugelio valandų Ėdra nebeturėjo jėgų plasnoti, ši ilga kelionė jį pernelyg išvargino... Nors visi nuo kranto rėkė:

– Ėdra, plasnok, plasnok!! O priartėjęs arčiau kranto, nustok plasnoti!.. – bet Ėdra jau nieko nebegirdėjo.

Vargšas paukštukas paskutinį sykį prasklėdė virš namų. Tą akimirką jo širdelė daužėsi taip smarkiai, kad skausmas tapo nebepakeliamas, ir Ėdros širdis iš didžiulio sielvarto plyšo pusiau. Jis krito negyvas į šaltas Baltijos bangas. O visi it vienas klykė:

– Žuvo Ėdra!! Žuvo Ėdra!..

Tai išgirdęs, Dievas labai nusiminė ir, pagerbdamas Ėdrą, visą jų rūšį pavadino Žuvėdromis...

Liūto kova

– Aš, liūtas, Žvėrių karalius, medžiotojas iš prigimties. Vos papurtau tankiai karčiais apaugusią galvą, ir visi suklūsta, akimis ieškodami mano silueto žolėse... Zebrai ir antilopės tampa itin nervingos, kai tik pajunta netoli esant mane, o gepardai ir leopardai nuolankiai atsitraukia, palikdami savo sumedžiotą grobį man, Žvėrių karaliui! Net grifai, kurie tupi aukštai skėtinėse akacijose, stebi mane, bijo manęs...

– Teisus tu, žvėrie. Esi tu Žvėrių karalius, puikus ir išdidus plėšrūnas, esi vienas iš didžiųjų kačių rūšies... Tačiau nesi visiškas galiūnas... Ir tavo rūšis pažeidžiama, žmonės užgrobia tavo natūralias gyvenamąsias vietas, kovoja su tavimi, nes tu keli grėsmę tiek jiems, tiek jų gyvuliams, žmonės žudo liūtus ir liūtes kaip vertingus medžioklės trofėjus, tavo palikuonių gimstamumas mažėja...

Liūtas piktai nužvelgė mąstytoją ir, pravėręs nasrus, garsiai suriaumojo.

– Šaipaisi iš manęs, menkas žmogeliūkšti?! Nesiutink manęs, net ir tavęs, seno ir raukšlėto, nepagailėsiu, o savąja gumbuota lazda manęs nenugalėsi!

– O aš ir neketinu gintis, plėšrūne, iš tiesų kovoms per senas jau esu, nebepajėgsiu su tavimi grumtis, gal ir jaunystėje nebūčiau turėjęs tiek jėgų, kad tave bent sužeisčiau... Ėsk mane, Žvėrių karaliau, tik žinok, kad aš nesišaipau iš tavęs, – nedrįsčiau... Bet jeigu ir suėsi mane, tai kas tau iš to?.. Aš senas ir ligotas, tik vargas ir bereikalingas laiko gaišimas būtų mane į gabalus plėšyti, galingais nasrais kramtyti. Jeigu suėsi mane, niekad negalėsi didžiudamasis pasakyti, kad ginčijaisi su senyvu, kvailu žmogumi, kuris buvo visiškai neteisy. Tu negalėsi taip kalbėti, nes tavoji tiesa nebus įrodyta.

– Tu abejoji mano, didingo žvėries, teisumu?!

– Ar aš galiu abejoti tavo žodžiais, plėšrūne?.. Tavo, kuris milžiniškomis letenomis galėtum vienu akimirksniu nudobti didžiulį grobį, tavo, liūte su didžiuliais karčiais, kurio net riaumojimas kelią šturpa...

– Atsibodo man tavo kalbos! Aš vis tiek tave suėsiu!

– Negąsdink manęs, žvėrie... Jei būtum tikrai norėjęs, jau būtum mane į gabalus sudraskęs...

– Klaupkis, žmogau! Įsiutinau mane!

Mąstytojas atsiklaupė ant kelių ir, nulenkęs galvą, užsimerkė.

– Ėsk, aš nesipriešinsiu... Tik, maldauju, kąsk taip, kad iš karto mirčiau ir ilgai nesikankinčiau. Tačiau žinok, žvėrie, kad mano tiesos tu taip ir negalėsi paneigti.. Aš tau galėjau įrodyti, kad ne visur ir ne visada gali būti stipriausias, ne visur tu valdovas...

Liūtas susimąstė.

– Chrrr... Kalbėk, žmogau, kalbėk, kol aš dar tavęs klausausi... – liūtas pritūpė ant paskutinių kojų ir papurtė galvą.

– Žvėrių karaliau, tu tiktai čia, Afrikos savanose, esi valdovas. Čia tu klajoji, poruojiesi, vadovauji savo būriui ir medžioji įvairiausias gyvūnus – nuo nedidelių graužikų ir roplių iki jaunų begemotų, žirafų, net dramblių, zeburų ir antilopių... Tačiau kitoje vietoje tu būtum niekas. Žvėris, kuris, kaip ir visi kiti, iš paskutiniųjų jėgų kovoja dėl išlikimo...

– Ką čia kalbi, seni, aš visur ir visada būsiu Žvėrių karalius!

– Tu klysti, deja...

– Įrodyk, seni, įrodyk, jei toks protingas esi.

– Dabar?.. Dabar aš negaliu... Turėsi mane paleisti, kad aš galėčiau pasiruošti.

– Paleisti? Tu nori, kad aš tave paleisčiau?! Esi dar kvailesnis, nei aš maniau, jeigu manai, kad dabar aš tave lyg niekur nieko paleisiu!

– Karaliau, negi nesupranti, kad mane suėsti visada spėsi. Aš kasdien einu šiuo savanų plotuose jaunų medžiotojų pramintu keliuku... Keliauju stebėti prie upės gyvenančių raganosių, begemotų, vandens plėšrūnų krokodilų. Keliauju prie upės pasigauti gardžios žuvytės... Aš per senas slapstyti nuo tavęs ir prasiminti naują keliuką prie upės. Per senas ir bėgti nuo tavęs, aš ne didžiausias Žemės paukštis strutis... Man teliko mano tiesa, ir aš verčiau jau mirčiau tavo nasruose, negu nepabandyčiau tau įrodyti, kad esi neteisisus.